

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrsko deželo za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za jeden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za jeden mesec 1 K 90 h. Za pošiljanje na dom računa se za vse leto 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od štiritopne peti-vrste po 12 h, če se oznanilo jedenkrat tiska, po 10 h če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolijo frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnštvo naj se, blagovoli po pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnštvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34. — „Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Nadškof Carev in škof Benomelli proti politikujočim duhovnikom.

»Soča« je prinesla članek, iz katerega posnemamo tole:

Večkrat že smo govorili v listu, kako nespodobno, kako nečastno je za duhovnika, ako se meša v volitve tako, kakor delajo naši politikujoči nunci. Zloraba vere in cerkve v politične svrhe se ne more skladati z nauki Krista in radi tega tudi ne z vzvišenim duhovniškim poklicem. Tega pretežna večina duhovščine s svojimi višjimi pastirji vred noče več razumeti, marveč se meša v volitve na prav nedopusten način, ker zlorablja svoje dostojanstvo in svete nauke Kristove. Današnji dan pa so tudi višji pastirji tisti, ki gonijo duhovščino na volišče pod grdo pretvezo, da gre za sveto vero, in ti višji pastirji izdajajo celo volilne oklice, kaj neverjetno zveneče vsebine. Ljubljanski škof Anton Bonaventura na primer je bil izdal letos oklic, v katerem pravi, da je treba volilec pri volitvah žive vere in strahu božjega ter naj volijo može katoliškega prepričanja, kajti edino taki bodo tudi v deželnem zboru pazili (!) na Boga in Njegovo sveto voljo. Končno je zaukazal v svrhu srečnega izida volitev molitve ter razpostavljenje Najsvetejšega. Ali se ne glasi to kakor bogokletje? Ali ni to nekaj gorostasnega? — Kako lepo in vzvišeno, prav po naukih Krista, pa se glase v takem pogledu besede blagopokojnega dalmatinskega nadškofa Fulgencija Careva, ki je bil dvakrat posegel med duhovščino glede na vtikanje v volitve, ali posegel tako, kakor veli vzvišeni nauk Izveličarja, in kakor to pristojna duhovniškemu poklicu. Poslušajmo njegove lepe, vznesene besede:

»Kar je nekaj časa, opaža se pri duhovščini tudi te škofije, in posebno pri mladih duhovnikih, neko nedovoljeno vplivanje na stranke, katere, žalilob, ločijo de-

želo, ter da se tudi aktivno udeležujejo agitacije pri političnih volitvah v veliko škodo duhovniškemu poklicu in v nič manjše pohujšanje ljudstva. Taka dejstva morajo globoko žaliti naše srce, ko vidimo, kako brezpotrebno trati duhovščina dober del močij, odločnosti in delavnosti, ki bi se morale vse obrniti v čast božjo in izveličanje duš, zadnji in edini namen našega poklica. Da imajo duhovniki svoje zmerno politično prepričanje, da izvršujejo svojo volilno pravico, kakor drugi, tega se jim ne prepoveduje, ker so tudi oni državljani pred zakonom; ali da se oni postavljajo na čelo agitaciji, in da se živahno udeležujejo bojov različnih strank, to je za nje absolutno nečastno in jim je prepovedano po vsakem cerkvenem in svetem zakonu, ker to ni njihov poklic.

Poklic duhovnika pa je poklic miru in složnosti; duhovniki imajo objemati v svoji nebeški ljubezni, katera jih mora navduševati, vse narode in stranke: oni morajo imeti potrpljenje z onimi, ki se ž njimi ne strinjajo in biti narodom učitelji in voditelji mejsebojne ljubezni in potrpljenja. Okrožnica, katero so pred leti razposlali francoski škofje svojim dušnim pastirjem, se je glasila: Bodite pred vsem močje ljubezni, ne mešajte se v nobeno stvar, ki razburja in ustvarja razpore, ne dajte se nikomur rabiti kot orožje, ne pozabite, da jutri boste pastirji premaganih in premagalcev, ne držite se nobene stranke, ampak svoje vesti.

In v resnici, duhovniki morajo izvrševati svoj poklic nasproti vsem vernikom, brez razlike strank; zato naj se vzdržujejo vsakega vtikanja, ki bi utegnilo škodovati duhovniškemu dostojanstvu, dajati pohujšanje pri nasprotnih strankah, škodovati zaupanju in veljavi, katero po pravici uživa duhovnik pri ljudstvu vsled svojega nebeškega poklica.

Odločno pa se prepoveduje duhovščini na podlagi svete pokorščine, govoriti o volitvah in strankah v cerkvi, v drugih svetih krajih, v župnijskih uradih, in

na kakoršen si bode način vplivati dejanski in z duhovniškim dostojanstvom v tem oziru.

Tako lepo je govoril katoliški škof Carev. Ali ni to kakor nalašč izgovorjeno za naše sedanje razmere nad nami? Te besede so naslovljene na našo politikujočo duhovščino, potrjujejo pa vse tisto, kar mi pišemo v tej stvari.

Tako je sodil ta blagi namestnik Kristov, tako je sodil jugoslovanski škof, sedaj pa čujmo še, kaj pravi monsignor Bonomelli, škof v Cremoni. V neki njegovi publikaciji čitamo to-le:

»Premotivši vse, duhovnik, naj bo zmagan, naj bo zmagalec (pri volitvah), se bo nahajal vedno v težkih odnošajih glede na verske interese in končno bo imel več škode nego dobička od svojega posredovanja pri volitvah kot načelnik, in tudi samo kot pospeševatelj razglašanja kake stranke... Zame, rečem odkrito, je muka, videti duhovnika, ki se vrže v vrvenje volitev, v katerih so toliko udeleženi osebni interesi, jeza, sovraštvo, obtožbe in obrekovanja strank. Duhovniška suknja se pri tem lahko zmečka, ako ne raztrže. Zame je duhovnik, v spodobi Krista, katerega zastopa, mož miru, oče vseh; oče dobrih in slabih, da privede vse v odrešenje, in v svojem obnašanju mora biti tak, da se mu po potrebi nikdar ne zapro vrata pred nosom. Zato naj se ne sili nikdar za načelnika kaki stranki pri volitvah, in očitno naj ne podpira ne teh, ne onih kandidatov. Blagor duši tega ne dopušča in značaj pastirja in očeta se s tem ne sklada: pravica in dolžnost meščana v tem slučaju se mora ukloniti pravici in dolžnosti duhovnika... Čim več se drži duhovnik nad prepri in razsajanjem strank, ter se kaže očeta svojega ljudstva, toliko večje bo njegovo moralno delovanje.

Tako sodijo o poklicu in o nalogah duhovnika pametni in prosvitljeni katoliški škofje, prav v velikem nasprotstvu z našimi. — In kaj se vse godi po naših cerkvah? Tu se ne čuje drugega nego

politika, med katero pomešavajo hudiče, udrihajo po osebah, laž in obrekovanje. Naprednjakom ne kaže več hoditi k maši. Nikdar niso varni, da bi ne bili žaljeni. Kako pogostoma morajo čuti na svoja ušesa, ko ne morejo črhiniti niti besedice v odgovor, kako se jih napada s prižnice ali izpred oltarja, kako se hujska ljudstvo proti njim, kako se jim preti, materijelno jih uničiti, vse radi politike. Radi tega pa se čuje po mnogih krajih glas, da naprednjaki, ne le da ne bodo sami hodili v cerkev — ako se bo ta grdagonja nadaljevala — ampak prepovedo hoditi tudi svojim ženam in otrokom. To je nekaj strašnega, kar počno ti politikujoči nunci po naših cerkvah! Opustili so ves nauk Kristov, pozabili na svoj poklic, da morajo biti pastirji zmagalcev in zmaganih, biti oznanjevalci miru in ljubezni, da je prepovedano, odrekati komu zakramente vsled drugačnega političnega mišljenja, pozabili so popolnoma na duhovnika in današnji dan so naši politikujoči nunci edino le politični mešetarji brez vsakega sramu, zmožni pa za hudodelstva in sleparstva ter zapeljavanje kmeta v nesrečo. Zato pa vera peša in gre po farjih dol, kakor je prišla po farjih gor! Peša, in ako pojde tako naprej, prijadramo v doglednem času do popolnoma drugih verskih odnošajev v deželi! Kdo bo trpel škodo, to je na dlani...

Južnoštajerskih Nemcev shod v Mariboru.

Zadnjo soboto so se sešli v Mariboru tevtonski zastopniki južnoštajerskih nemških tržičev in mest, da se mejsebojno podkrepijo v nadaljnjem boju proti nepokornim svojim slovenskim sosedom, ki se drznejšo, semtertje ganiti se nekoliko samostalnejše na svojih lastnih tleh, ter da poiščejo najprimernejših in najkrepkejših sredstev, s katerimi bi bilo možno enkrat trajno zavarovati »nemški« značaj južne Štajerske. Shod je imel bolj komično po-

LISTEK.

Slovensko gledališče.

„Vzgojitelj Lanovec“.

Veseloigra v treh dejanjih. Spisal Oton Ernst. Poslovenil Iv. Šega. Režiser Anton Verovšek.

Naslov je ironičen, satiričen, strupen, vsekakor ne tako dolgočasen, kakor se dozdeva na prvi hip. Kakšen bodi in kakšen ne sme biti modern učitelj-vzgojitelj zorne mladine — to hoče povedati Ernst s svojo dramo. Zato pa je postavil v ospredje dvoje markantnih tipov: birokratskega formalista, jezdeca paragrafov, odredeb, razpisov, urnikov, okostenelega kopitarja, ki smatra šolski zavod strojem, v katerem se giblje kolesje natančno po določenem propisu, kjer teče mehanizem po tirih, ki so neprestopni in neizbrisni. Individualizma Lanovec ne trpi, šablona, dresura mu je vzor, kasarska točnost mu je višek pedagoškega uspeha. In tako so učitelji zavoda le delavci, rokodelci, ki opravljajo svoj poklic brez višjih smotrov, brez navdušenja in ljubezni, saj čutijo, da svoje volje, svojih ciljev, — svoje metode, individualnosti pri obdelovanju učne materije, pri likanju otroških možganov in src ne smejo imeti. Zategadelj pa so čmerni, utrujeni, apatični, nekateri tudi

lokavi, zahrbtni ali pa docela poneumljeni kvartači, pijanci in podli spletkarji. V nekaterih je še nekaj nagona, da bi uveljavili svojo voljo, a ne upajo se pokazati tega; prav kakor renči in laja potuhnjeno ščene, le kadar je izven nevarnosti, tako zabavljajo ti učiteljski stroji le zahrbtno svojemu tiranu, a suženjsko krivé pred njim svoja hrbtišča, ako jih pokliče prédse. Lanovecova šola je potemtakem vojašnica, v kateri misli, dela in govori samo jeden — nadučitelj Pavel Lanovec.

Toda ne. Tudi kopitar Lanovec ima opozicionalca na svojem zavodu: mladega, moderno izobraženega in pedagoško temeljito izomikanega Kremenjaka, moža bogatega duha in še bogatejše duše. Vzgoja mladine, učiteljjevanje mu je umetnost, katero smejo izvrševati le poklicanci, le izvoljenci. Po težkem boju z neprijaznimi razmerami se je povzpел s stališča obrtnega vajenca višje in višje ter se dvignil iz golega navdušenja do plemenitega svojega učiteljskega poklica, katerega bi ne opustil za nobeno ceno. Šola mu je svetišče, v katero stopa kakor umetnik v svoj atelijé, srca učencev pa so mu individualni sujeti, katere obdeluje mojstrski vsakega drugače, vsakega po značaju njegovega srca in razuma. Oče hoče biti svojim učencem, katere ljubi, ne pa korpotal ali profos, ki pozna le reglement

in »dril«. Zato pa ga ljubijo, spoštujejo in cenijo tudi njegovi učenci. Sreča in veselje sta doma v njegovem razredu. Vpliv njegov na mladino je največji; neugnanici postajajo pohlevni dečki, in stariši so polni hvale in hvaležnosti.

Razumevno je, da mora priti med mrtvim formalistom Lanovcem in živim umetnikom - vzgojiteljem Kremenjakom končno do razkola in do katastrofe. Kontrasta trčita kakor od kontrarnih stranij vozeči lokomotivi z vso silo. Na eni strani dekretirana avtoriteta borniranega in maščevalnega birokrata, ki se vzlic vsej svoji podlosti in omejenosti vendar-le zaveda svoje ničevnosti in nepoštenosti — na drugi suverena samozavest talenta, modernega reformatorja in poštenjaka.

Katastrofo pa provzroči najnesposobnejši izmed učiteljev, Vencelj Pajk. Na mesto umrlega učitelja Torbarja, ki je bil v I. činovnem plačilnem razredu, je pomakniti novega zavodnega člana. Kandidata sta spletkar Pajk in Kremenjak. Pajk, ki zahrbtno hujska Kremenjaka proti vodji, denuncira Lanovca, da Kremenjak ne izpolnjuje raznih smešnih odredb vodstva, da ima z učiteljico Jelico Zlatnič prijateljske sestanke ter da je imenoval svojega vodjo — lisjaka. Lanovec pozove k sebi upornega Kremenjaka ter mu, hlineč objektivnost in odkritosrčnost,

pove, kaj vse mora sporočiti deželnemu šolskemu svetu o njegovem vedenju v šoli in izven nje. Kremenjaku vskipi ob bedastih »načelih« vodje kri in pove mu v obraz, da ga ne smatra učiteljem, nego — kopitarjem, »šuštarjem«. Lanovec, vesel dobrodošle prilike, nemudoma ovadi Kremenjaka potom nadzornika Trebuharja, omejenega epikurejca, deželnemu šolskemu svetu, in disciplinarna preiskava se začne. Toda izteče se nepričakovano: deželni šolski nadzornik dr. Sršen se prepriča pri nadzorovanju šole, da je Kremenjak vzor modernega odgojitelja, da je učitelj-umetnik izrednega talenta, da je Pajk nečuvjen lenuh in goljuf in končno, da je Lanovec ne le slab učitelj, nego tudi slepar, ki se je povzpел, polastivši se spričeval umrlega brata, brezpravno do mesta voditelja. Dr. Sršen vrže tedaj brez vseh okolišev Pajka in Lanovca črez prag, Kremenjaka pa v zadovoljstvo tlačenih koleg imenuje provizornim vodjem.

Dobri princip, pravica, napredek, sposobnost, talent premaga sleparstvo, šablono, reakcijo in terorizem. Tiran Lanovec pade, Kremenjak pa zapleše kot zmagalec na bojišču z nevesto Jelico Zlatničovo.

Ta veseloigra, ki se predstavlja povsod — tudi na slovanskih odrih — z največjim uspehom, je tudi našemu občinstvu ugajala prav izredno. Bali smo se,

dobo, tako glede na udeležence, kakor tudi glede na njih govore, saj kjer zborujejo ali govore Girstmayrji in enaki, se ne more in ne sme pričakovati kaj resnega, pametnega. S sličnimi sredstvi, kakor so jih navajali na tem shodu v mariborski kazini, še dolgo ne bodo mogli zatreti slovenskega življa na Štajerskem.

Shod je otvoril mariborski župan Nagy, na to pa je bil predsednikom shoda izbran slavnoznani ptujski Ornig. Ta si je privzel s seboj iz ptujske nemške trdnjave kot najsigurnejše orožje zoper nadležne Slovence nekoliko iztisov »Štajerca«, pokazal je iznenadenim udeležencem to častnikarsko ptujsko glasilo ter poln dobrega upanja prerokoval: »Evo Vam »Štajerc«! To je čudotvorni talisman, ki nam pridobi nazaj ter ohrani nemško posest in gospodstvo v tako hudo napadani južni marki. »V Gradec, v nemški Gradec merijo vse naše težnje, v Gradcu se zedinjajo naše nemške želje, in vrli »Štajerc« ima to sveto nalogo, da prebivalstvo južne marke usposobi za te naše plemenite namene.« (Burno pritrdjevanje).

Na to je odprl usta dr. Ambrositsch o položaju Nemcev na južnem Štajerskem. Ta položaj je baje za Nemce skrajno neugoden. Pristno nemško mesto je edino Maribor, je dejal, pri tem pa se je pozabil za to zahvaliti indiferentni mariborski duhovščini. Nevarneje je v Celju, kjer okoliško slovensko prebivalstvo energično zavira nemške trgovce; enako se širi v Ptuj slovenska propaganda, dasi pomaga Nemcem prošt Flek. Nemške trdnjave v Brežicah, Ormožu, Ljutomeru, Slov. Gradcu, Slov. Bistrici se Nemcem podirajo in v teh krajih je treba krepkega upora proti vsiljujočemu se slovenskemu elementu. Slovenci so bolj politično organizirani, nego Nemci in konsumi izpodjedajo blagostanje nemškega trgovstva. Govornik je našel v berilih za srednje šole, kako se hvali in povzdiguje slovensko ljudstvo in to se godi zgolj iz namena, da se Nemec zaničuje. Tako dalje ne sme biti, zato mora Nemcem priskočiti na pomoč neustrašeni »Štajerc«, katerega je treba izdatno podpirati, da more blagonosno izvrševati svoje »plemenito« delovanje.

Govornik dr. Schmidt je tožil, da se nemški doraščaj izgaja premalo v zavednem narodnem duhu, ali pa celo v protinarodnem zmislu. Mi se temu očitano le čudimo. Kaj se n. pr. celjska mladina ne pretepava dovolj? Kako naj še markantneje pokaže svoj tevtonski duh in nemško robotost? — Proti slovenskim uradnikom govoril je dr. Wolfhardt, katerih se mu zdi na južnem Štajerskem preveč, proti tem naj se nastavlja vseskozi le pristni nemški uradniki. Govoril in poročal je tudi, naj se ustanovita na Dunaju in v Gradcu nemški narodnostni pisarni, da se o šolskih in sodnijskih razmerah in tudi o tem, kar se pri graškem namestništvu ukrene za

Slovence, vsakdo iz Nemcev informira takoj. Strinja se pa govornik obenem tudi z mnenjem, da treba ptujskega »Štajerca« izdatno podpirati.

»Stvarno«, kakor navadno, govoril je Girstmayr o nemških gospodarskih zahtevah. Svoje dni se je trdilo, da je Girstmayr najinajvejši član avstrijskega parlamenta in njegovo parlamentarno delovanje se je omejevalo na to, da je ob prilikah pomagal svojim rojakom razsajati, in kadar je kateri govornik govoril tako izborna, da se je zaznalo med poslanci »gibanje«, se je Girstmayr tudi »gibal«. Tudi na mariborskem shodu ni storil pravzaprav nič drugega, nego le pogreval že zdavnaj znane reči in »gibal« z jezikom.

Smešno se je vedel na shodu tudi celjski poslanec dr. Pommer. Tožil je najprej, da se južnoštajerski Nemci premalo upirajo škodljivemu vplivu slovenskih posojilnic, zahteval, naj se izgotovi imenik onih nemških posestev, ki so se izgubila v slovenske roke in pa onih, katera je še mogoče rešiti, slednjič pa se je spel do originalne trditve, da je za obstoj nemškega značaja na južnem Štajerskem nujno treba, da Nemci s svojimi slovenskimi posli ne občejejo drugače nego nemški ter jim po takem vsilijo prepričanje, da je nemščina — jezik gospode. Pommerju je tudi celjski »Narodni dom« pereča. sramota celjskega mesta, katere niso ob pravem času preprečili celjski Nemci s tem, da bi bili primaknili še kak tisočak za nakup onega zemljišča. Pozabil pa je pri tem mož, da je za nakupovanje zemljišč treba denarja, in tega imajo celjski Nemci krvavo malo. Tudi hrastovi gozd pri Celju, ki je zdaj v slovenskih rokah, ga je bodel v oči, najbrž se mu toži po želodu.

Vse te jeremijade govornikov na nemškem shodu v Mariboru kažejo istinit strah, da izgube svojo umetno narejeno nadvlado v mestih in trgih južnega Štajerja. Toda »Štajerc« in ponemčevanje slovenskih poslov sta preslabi sredstvi v pomoč Nemcev; ta ne bosta nikakor rešila končnega prepada pičlih južnoštajerskih posilincev, kajti nikdar ne bo možno, da bi 30.000 južnoštajerskih Nemcev in nemškutarčkov ponemčilo pol milijona Slovencev na južnem Štajerskem, ako le vsakdo izmed Slovencev izpolni svojo narodno dolžnost.

Dasiravno vzbujajo shod in udeleženci njegovi s svojimi »jedrnatimi in stvarnimi« govori v nas bolj veselost, kakor strah, vendar se ne sme pozabiti resnega položaja za Slovence v napadanih okrajih na južnem Štajerskem. Opažamo namreč, kako izginjajo obmejne slovenske vasi druga za drugo v nenasični nemški goltanec. Krivo je tega večinoma brezbržno, mevžasto vodstvo mariborske politikujoče duhovščine, ki je sicer s svojim škofom v nepotrebnih stvareh jako bojovita, a kjer bi morala delati s krepko roko za obstanek

in srečo naroda, tam je polna obzirov ter kaže svojo golo nesposobnost, voditi slovensko ljudstvo na južnem Štajerskem.

Ljudstvu gospodovati ter zapovedovati, to pač ume štajerska duhovščina, toda braniti ga, v političnih borbah mu svetovati prav, tega ali ne zna ali noče. V sedanjem času treba je hrabrih, neustrašljivih, odločnih zastopnikov in vodij ljudstva, in takih lastnostij mariborsko vodstvo in duhovščina nima. Niti jeden mariborski kanonik ni zaveden Slovenec, to so žalostno izpričali pri zadnjih državno-zborskih volitvah, katerih se ostentativno niso udeležili. Škof jih je zato še izrečno pohvalil! In taki hočejo voditi in vladati slovensko ljudstvo na Štajerskem? Kjer se čakajo le pohvale in odlikovanja od zgoraj in boljše službe, tam ni mogoče pričakovati uspešnega boja; vodstvo, ki se proti nasprotniku, napadajočemu nas s kijem, brani le površno, na videz ter s prošnjami, tako vodstvo je nezmožno in stvari naroda veliko več škoduje, nego hasne.

V Ljubljani, 9. oktobra.

Prestolonasledstvo na Srbskem.

Kralj Aleksander in kraljica Draga sta prišla v Niš, kjer sta bila slovesno sprejeta. Na pozdrav župana Milovanića je odgovoril kralj, da hoče odkrito povedati, da so vse govorice glede prestolonasledništva izmišljene, in da o kaki krizi v ministrstvu ni govora. Kralj zaupa docela sedanji vladi. Vse lažnjive govorice trosijo samo sovražniki Srbije in dinastije Obrenović. Kakor znano, so poročali vsi listi, da imenuje kralj brata kraljice, poročnika Lunjevica prestolonaslednikom, in da je zategadelj nastala v ministrstvu kriza.

Volitev župana v Berolinu drugič ovržena.

Nemška vlada je iznova odklonila izvolitev mestnega svetov. G. Kauffmanna, županom. Tako je sporočil nadžupanu Kirschnerju prezident provincije Brandenburg, cesar Viljem se z zadevo niti pečati ni hotel več. Posle župana naj bi sedaj opravljal na mestne stroške nastavljeni komisar. Izbrati bi mogel občinski svet tudi koga iz vrste mestnih uradnikov. Temu pa se je magistrat uprl ter je sporočil nadžupanu, da se mu sploh ne zdi potrebno, voliti zastopnika župana. Potemtakem bodo Berolinci brez župana. Ljudstvo je ogorčeno radi despotičnega postopanja Viljemove vlade, ki nima nikakih ozirnov na pravice meščanstva, temveč dela vedno le tako, kakor ugaja cesarju. Vlada se ne briga prav nič za to, da je volil Berolin Gustava Kauffmanna že drugič županom, cesarju se je Kauffmann zameril, zato ne sme biti župan. Ponavlja se torej v Berolinu isto, kar se je godilo na Dunaju z Luegerjem. Seveda ima vlada pravico izvolitev potrditi ali odkloniti, vendar tako teroristično postopanje cesarju in vladi gotovo ne pridobiva simpatij ljudstva.

Prav ljubka je bila s svojim stanom skrajnje nezadovoljna Jelica Zlatnič — gdč. Ruckova, ki je okusno igrala naivno posiljučiteljico in lepo ljubico Kremenjakovo!

Pohvaliti pa je tudi emancipiranko in principialno sovražnico moštva gdč. Oso (g. Danilova), — ako pa bi bila gospa nekoliko manje karikirala, bi dosegla vsekakor večji uspeh, — domisljavo meščanko Svetlinko (gdč. Lounsko) in ubožico Suhadolnico (g. Dragutinovičev). Vsak za-se imeniten tip so bili g. Danilo (lakajski Hojkar bolnega želodca), pokmeteni kvartopirec Polič (gosp. Perdan), podli spletakar Pajk (g. Dragutinovič), dovtipnež Dobrovolni (gosp. Lovšin) in idealni mladenič Vilar (gosp. Nučič). Gospodje so imeli dobre maske.

Prav posebej pa moram omeniti še šolskega slugo, dosluženega korporala Lušterka — g. režiserja Verovška. Tudi tu je ustvaril g. Verovšek imenitno šaržo, ki mu dela vso čast. Pokazal je, da zna mojster tudi iz male uloge napraviti važno. Režija je bila zopet točna in okusna.

»Lanovec kot vzgojitelj« je žel sinoči viharo priznanje; želimo le, da bi se ob njem naše občinstvo — zlasti učitelstvo! — še večkrat ne le izvrstno zabavalo, nego tudi česa — naučilo! Saj Lanovec tudi Slovincem baje ne manjka...

Vojna v Južni Afriki.

Angleže sta zadela v kratkem času kar zapored dva huda udara: Botha jih je porazil pri fortu Itala, Delarey pa pri Moedwilu. Polkovnik Kekewich je imel 30. septembra pri Moedwilu 35 mrtvih (4 častnike in 31 mož), ranjenih pa 22 častnikov in 150 mož. 5. t. m. je Botha na severju Natala zgrabil Bruce Hamiltona ter mu prizadel tudi hude izgube. Skoraj vsak dan se vrše boji, a navadno so vedno tepeni Angleži. »Matin«, ki ima dopisnike v burskih krogih, poroča, da stoji v Transvaalu 15.000, v Oranju pa 12.000 Burov pod orožjem. Preskrbljeni so z vsem in ne manjka jim baje ničesar. »Evropa naj se zanese, zmagovalci ostanemo prav gotovo«. Tako poročajo Buri. Angleži se skrivajo sedaj za taborišča burskih ujetih žensk in otrok. Izjavili so namreč, da bodo morali ujetniki še hujše stradati, ako porušijo Buri železniške proge in uplenijo vse vlake z živili. Buri so seveda zategadelj v stiski, svojcev nočejo moriti, toda Angležev tudi ne smejo puščati v miru. Zategadelj so se pogodili s strojevodji angleških tovornih vlakov, da jih puste pasirati, ako jim dajo vselej del prevažanih živil. Angleži dajejo radi svoja živila, samo da imajo pred Buri mir. Angleži pa vendarle lažejo, da odpor Burov pojema, in da se pomnože angleške čete samo v toliko, kolikor so imele izgube v bitkah in vsled boleznij. Lažejo tudi, da je mednarodno mirovno razsodišče Krügerjevo prošnjo za posredovanje zavrnilo. Krüger takega posredovanja sploh prosil ni, in mirovno razsodišče v zadnjem času sploh ni imelo nobene seje. Končno so Angleži lagali, da je burski zaupnik Wolmarans dognal, da je Krüger duševno bolan, kajti resnica je, da je Krüger docela zdrav.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 9. oktobra.

— **Volitev g. Frana Kolmanna** za podpredsednika trgovske in obrtne zbornice v Ljubljani za dobo do konca tekočega leta je trgovinski minister potrdil, kakor poroča uradna »W. Ztg.

— **Repertoar slovenskega gledališča.** V četrtek se ponovi včeraj tako izvrstno vspela Ernstova veseloigra »Vzgojitelj Lanovec«, na katero opozarjamo zlasti učiteljske kroge. V soboto se bode pela zadnjikrat in sicer ob navadnih cenah »Židinja«, Halevyjeva velika opera na kar posebno opozarjamo zunanje obiskovalce našega gledališča. V torek se bode igrala prvokrat najboljša moderna češka drama »Mina« (Maryša), katero sta spisala brata Mrštik, in ki se igra z največjim uspehom po vseh čeških odrih. V petek, dne 18. t. m. se bode pela opera »Carmen«.

— **Klerikalen obrekovalec obsojen.** Propovedniki ljubezni in miloljubnosti bi morali biti, a izpod temnega svojega plašča mečejo srd in sovražstvo zoper mirne neomadeževane politične nasprotnike. Z uprav satansko zlobnostjo izkoriščajo vsak, še tako malenkosten slučaj, ter z zahrbtnim naskokom skušajo uničiti nasprotnika-učitelja. — V dokaz sledeče: Bilo je še l. 1899, ko je nekov Mate Hudak prišel v gostilno k Francetu na Vinici. Vnel se je mej drugim tudi živahen pomenek o okupaciji Bosne. H. je po navadi dosluženih vojakov grozno pretiraval ter trdil, da so imeli ustaši 4 m dolge puške repetirke z 12 ognji ter sploh boljše orožje nego Avstrijci. Navzoči nadučitelj L. mu je seveda oporekal, ne da bi bil pri tem izgovoril kaj žalivega, bodisi psovke Hudaku, še manj pa proti presvetlemu cesarju. Po preteku šestnajstih mesecev od tega večera je ovalil cerkovnik Mate Stanko nadučitelja pri c. kr. okr. sodišču v Črnomlju, češ, da je rekel: »Kaj ta žolti pleh itd.« V ovadbi ni navedel pravih in vseh priči, ki so bile oni večer navzoče. Prave navzoče priče so vse potrdile, da niso čule teh besed, le H., ki je imel dolgotrajen zaupen pogovor z župnikom J. Königom, je trdil, da je nadučitelj L. izrekel one, popolnoma izmišljene besede. Takoj pri preiskavi je bil g. L. oproščen a M. Hudaka je drž. pravdnik posadil na sotožno klop radi hudodelstva obrekovanja in kri-

da se pokaže med »Coralie & Comp.« ter med »Lanovcem« prenenaden prepad, ali občinstvo ga je premostilo. Viharno ploskanje, pazljivo zasledovanje posameznih nians in finih prehodov je dokazalo, da ima naše občinstvo smisel in razumevanje tudi za take igre brez drastike, a polne tihega, zlatega humora.

Igralo pa se je tudi izvrstno. Ensemble letošnjega dramskega osebja je nedvomno najboljši, kar smo jih imeli doslej ter je kos tudi najtežjim nalogam. Drama ni več pastorka v pepelu za ognjiščem, nego že prav lepo tekmuje z opero. Osebjem je kompletno in v celoti dobro, kakor še nikdar doslej. Skupnost je harmonična in deluje že danes z vzorno skladnostjo. Ko se odvadijo igralci in igralke, ki so se priučile slovensčine v jedva dveh mesecih, nekaterih napadnih naglasov in izgovorov, bomo morali biti s svojo dramo docela zadovoljni.

Naslovno ulogo je igral gosp. Fran Lier. Ta gospod je engaziiran v prvi vrsti kot spevokomik, a sinoči je dokazal, da je tudi v resnih in celo v toli težavnih ulogah prav dober, misleč in z okusom obdarjen igralec. Kopitarskega dreserja in lokavega sleparja, ki zna svoje osebe le trpinčiti in je zagrizen sovražnik vsakega individualizma, igral je gosp. Lier izvrstno, diskretno, brez pretiravanja

in globoko premišljeno. Nabavil si je tipično masko ter je govoril prav lepo.

Njegov antipod je bil g. R. Deyl v ulogi Kremenjaka, modernega reformatorja in ponosnega umetnika. Izredno težka naloga, ki zahteva celega igralca. G. Deyl jo je rešil prav simpatično ter dosegel najlepši uspeh. Prehitevanja v govoru in velikih gest pa ne ljubimo. Gosp. Deyl vidno napreduje; svojih počitnic ni prespal, to kažejo njegovi letošnji nastopi jasno. Sinoči je ugajal prav posebno lepo.

V igralskem oziru imeniten nadzornik Sršen je bil g. režiser Dobrovolný. Kolorik plemenite duše in visokonaobraženega duha, vzor modernega pedagoga, kakoršnega pač v sedanjem času še ni v Avstriji. Pisatelj Oton Ernst je ustvaril v Kremenjaku in dru. Sršenu dva vzornika, ki danes pač še ne eksistujeta!

Kontrast tega vestnega strokovnjaka je okr. šolski nadzornik Jož. Trebuhar, površen, nebrižen in komoden moziček, ki misli le še na svoj želodec, sicer pa vrši svojo službo samo navidezno, prepušča je Lanovcu, da dela in vlada docela po svoje. G. Boleška je igral neprestano se smejočega možica omagujočih možganov in izvrstnega želodca prav dobro. Vendar pa se nam zdi, da je g. Boleška nekoliko pretiraval, kajti popoln kretén Trebuhar ni.

vega pričevanja. Županstvo na Vinici dalo je H. župnikovo hvale polno, lažljivo, naravnost neverjetno spričevalo, da je sodnija morala povprašati orožništvo, katero je H. postavilo v ravno nasprotno, a istinito luč. Mate Hudak, strasten klerikalec, ljubljene župnikov in njegov zaupni mož, bil je obsojen radi hudodelstva obrekovanja in krivega pričanja na 5 mesecev ječe, poostrene s postom in v povrnitev vseh stroškov. Toda bil je le slepo orodje drugih. Tako se je dalo zadoščenje možu, o katerega agilni delavnosti pričujejo razna, od njega ustanovljena ter pod njegovim vodstvom uspevajoča društva, kar seveda ne ugaja popom. Nehote se nam po tem napadu vsiljuje opravičeno predbacivanje, da mnogo učiteljev, radi ljubelega miru v fari pušča despotičnemu duhovstvu na verigi privezanega kmeta. Načelni nasprotniki šole, sploh vsakega napredka pač ne morejo stopati roko v roki z učitelji. Navedeni slučaj glasno kriči po emancipaciji šole od cerkve.

— **Poštne vesti.** Poštni ekspedijent Karol Leon v Ljubljani je imenovan poštним poduradnikom III. plač. vrste. Poštni ekspedijent Jožef Kramarič v Novem mestu je vmeščen v II. plač. vrsto II. plač. razreda. — Razpisani sta mesti poštarjev v Kočevju in v Zagorju. — Poštni ekspedijent Egid. Fux pri poštнем uradu v trgu Ljubno (Laufen) na Štajerskem je poneveril svoto 10.000 K poštних denarjev in pobegnil, ter se od 26. julija t. l. ni več javil.

— **Iz Borovnice** se nam piše: Torej vendar le res! Kar smo tako »iskreno« pričakovali, se je zgodilo; betlehemska zvezda naših klerikalcev je močno vzplavala, seme je obrodilo prav mesarsko smrdljiv sad. V zadnji slavni seji so se borovniški občinski golo in puhloglavi očetje zjedini in vsled pritiska znanega Merkurja, pobožnega župnika in debeloglavega kaplančka izvolili županom našega priljubljenega in vestnega mesarja Kosa. Presenečeni nismo prav nič, ker poznamo te prebrisanice, njihove težnje in bolesti, toda vendar si nismo mislili, da bi bili naši klerikalci toliko slepi, da bi sramotili sami sebe! Sicer menda oče Kosek niti sam ni vedel, da ga doleti taka čast, vendar je že moral nekaj slutiti, ker naš župnik je že pred tednom zbiral svoje kimovce-odbornike ter jim polagal na srce, naj se zedinijo in volijo pobožnega mesarja; in ko si videl na dan volitve malega širokoplečega Koska v čednejši obleki, kar se sicer malokdaj vidi, preračunal si lahko, da imaš pred seboj fajmoštrovega ljubljence — prihodnjega župana! Blagor Ti, oče župan! Počastili so Te, naložili težko breme na Tvoja pleča in v olajšavo Tvojih prevelikih skrbij so Ti dali kar šest svetovalcev, dasi so pri izkušenem in zaslužnem prejšnjem županu zadostovali trije odborniki svetovalci. Seveda, Bog ve, kake »kunske« bodo ugibali sedanji občinski možje na katoliški podlagi, morda se prikupijo celo dr. Žlindri in ga izvolijo častnim občanom. Gotovo se bodeta župnik in Merkur lahko postavljala z novim občinskim zastopom! Ker se je torej že zgodilo nepričakovano, imamo do novoizvoljenega župana samo tole prav ponižno prošnjo: 1. Da bo kot župan mesar stregel ljudem z boljšim in zdravim mesom, da ne bo živinozdravnik primoran, s petrolejem uničevati smrdljivih ostankov, kakor se je in illo tempore že zgodilo. 2. Da ne bode pobijal zanikernih buš ali starih, mršavih šaver! Če se to zgodi, bodemo tudi mi zadovoljni z njegovim mesarskim županstvom.

— **Slabi časi** prišli so sedaj za Fužine, posebno za obrtnike, ki nam poročajo: Tovarne pojemajo na vseh konbah, delavcev je vedno manj, zasluzka pa tudi, samo davek je ostal vedno isti in še nekoliko povečali so nam ga. Zaupni možje, ki so voljeni za odmero davka obrtnikom in gostilničarjem, nam nakladajo še vedno iste davke kot nekdanj, ko je naša obrt bolj cvetela kot dandanes. Posebno pri nas je to zelo žalostno. Sedanjí naš zaupni mož je ustanovitelj konsuma v Kašlju in je tudi največ skrbel za to društvo. Sedaj prodaja vino. Ima sicer pravico, točiti vino čez ulico, a dobi se pri njem tudi v odprti steklenici

in v njegovih prostorih. Ta mož nam bode letos odmerjal davke! Upamo pa, da se bo slavna davčna oblast ozirala na razmere.

— **Treščilo je.** V Borovnici je 7. t. m., proti dvanajsti uri dop. je na Pokojišči, v kake 1½. uri od tu oddaljeni hribovski vasi treščilo v novozgrajeno hišico Antona Adama, katerega je z vsemi pridelki vred do tal pogorela. Strela ubila mu je tudi dva vola, s katerima si je z vožnjo kruh služil. Če bi bil ponesrečenec kak liberallec, reklo bi se: Božja šiba ga je zadela, a ker je zagrizen pristaš klerikalne stranke in njen dober agitator, pa pravijo: Je že božja volja tako hotela. Zavarovan baje ni bil.

— **Za zgradbo vodovoda** za vasi Lipavšica, Vinice in Zapotok v občini Soderšica in za vasi Sušje in Zlatenec v občini Sušje je poljedelsko ministrstvo dovolilo prispevek 40% potrebščine, to je v najvišjem znesku 22.000 iz melioracijskega zaklada.

— **Od Sv. Bolfenka pri Središču** nam poročajo: Ni Vam menda znan, cenjeni gospod urednik, naš vinorodni grič, dasi ste se gotovo že večkrat zabavali pri čašici našega rujnega »Ljutomerčanca«; a dovolite danes, da se Vam predstavimo in sicer kot člani novoustanovljenega slovenskega bralnega društva »Lipa« pri sv. Bolfenku bl. Središča. Pristopilo je takoj 50 članov in sicer 7 ustanovnih in 43 rednih članov. Odbor je ustanovljen iz najodličnejših tukajšnjih narodnjakov in sicer so bili enoglasno izvoljeni g. Franjo Zabavnik mlajši, predsednikom, g. Franjo Zabavnik star. podpredsednikom, gđč. Sidonija Stuhc za tajnico, g. Davorin Schönwetter blagajnikom, g. Ernst Slanc za pevovodjo in knjižničarja in gg. Puklavc Peter, Canjko Fran, Šoštarič Fran in Tomažič Ivan za odbornike. Potreba bralnega društva v našem kraju se je naglašala že pri mnogih prilikah in smo pri dobro obiskanem občnem zboru opazili z veseljem, kako zanimanje vlada v vseh slojih za napredek in izomiko, kako stremijo vsi za tem, pridobiti si z dobrimi knjigami in časopisi času primerno izobrazbo in se otrešiti duševnega mračnjstva in nazadnjaštva. Upamo, da bo naše društvo krepko prospevalo in nam bo prav mnogokrat dana prilika, poročati o njegovem čvrstem delovanju, da svet ne bo poznal samo naše zlate kapljice, ampak tudi izvedel, kako krepko se zavedajo sinovi tega vinorodnega hriba svoje narodnosti, kako se potegujejo za koristi matere Slovenije. V ta namen pa kličemo mlademu društvu iz vsega srca: »vivat, crescat, floreat!«

— **Imenitna najdba.** Iz Beljaka poroča »Tgpst.«: Kakor se tukaj pripoveduje, je nedavno blizu italijanske koroške meje pri Pontablu neki konduktur našel v kupeju staro popotno torbo, katero je izročil obratnemu vodstvu državnih železnic v Beljaku. Ko so jo tam odprli, so našli baje v njej v francoskem jeziku izdelano menico na 110.000 rubljev, dve dragoceni uri in več ruskih vrednostnih papirjev. Tako »Tgpst.«, kateri prepudčamo odgovornost za resničnost te notice.

— **Velika nesreča** se je pripetila v tržaškem tehniškem zavodu včeraj popoldne. Pri zgradbi neke nove dozidave k že obstoječemu posloppu so se podrli trije veliki oboki, ko so zidarji na povelje svojega načelnika odstranili leseno ogrodje, ki je podpiralo oboke. Takoj na to se je porušila tudi ostala stavba in pod razvalinami je ostalo sedem nesrečnih delavcev, dva pa sta ubežala nevarnosti. Izmed ponesrečenih je eden umrl mej potom, ko so ga nesli v bolnišnico, trije so težko ranjeni, trije pa lahko poškodovani. Kdo je kriv nesreči, ali inženirji, ali načelnik delavcev, to bode pokazala sodna preiskava.

— **V želodcu morskega volka,** ki so ga nedavno — kakor smo že poročali — ujeli v Lukovu pri Senju, so našli hlače, katerih se je še držalo človeško meso, zvonec in črevelj. Morski volk je bil razstavljen na ogled v Reki.

— **Ogenj.** Včeraj zvečer okoli 7. ure je nastal v stanovanju fotografa Landaua v Beethovenovih ulicah št. 4 ogenj. Padla je bila goreča svetilka na tla in se razbila. Petrolej se je razlil in vnel in je s takim plamenom gorel, da je bila kmalu vsa

sobav dimu. Gospa se je srečno rešila. Prihitieli so takoj ljudje in ogenj pogasili. Prišla je na lice mesta tudi požarna bramba, pa ni stopila v akcijo. Po mestu se je bil raznesel glas, da gori v gledališču. Vsled tega je vse drvilo proti gledališču, in naenkrat je bila Franc-Jožefova cesta polna ljudi, ki pa so se kmalu razšli, ko so se prepričali, da so bili »nafarbanji«.

— **Tatvine.** Včeraj zvečer je ukradel neznan tat v gostilni »pri tišlerju« v Kolodvorskih ulicah rudarju Francetu Kržišniku iz Bukovega vrha, ko je tam prenočeval, denarnico, v kateri je bilo 120 K denarja in srebrno uro z verižico. Tatu zasledujejo. — Na Resljevi cesti v Anzli novi gostilni pa je bila kuharici Ivani Prošnikovi in natararici Uršuli Zagorčevi pokradena obleka in obutev.

— **Popadljiv pes.** Na Karlovski cesti je Ahlinov pes popadel nekega uradnika, mu raztrgal obleko in ga poškodoval na desni nogi.

— **Voz z mrvo** se je danes popoldne prevrnil na Dunajski cesti pri mitnici in zlomil postajališčno tablico električne železnice.

— **Izgubila** je v Trubarjevih ulicah neka delavka denarnico, v kateri je imela ves svoj zaslužek, 25 kron in fotografijo svojega moža.

— **Na včerajšnji semenj** je bilo prignanih 617 volov in konj, 455 krav in 110 telet. Skupaj 1182 glav. Kupčija je bila precej živahna.

— **Konec ročnega dela.** Čemu pač tudi, drage dame! Tu sedite vpognjene nad svojim vezenjem, trudapolno premikate iglo, bodeže gori, bodeže doli, se mučite, da bodeže dobite izvedene prav enakolično, in ko je delo gotovo, in ste se cele tedne trapili nad vezenjem, potem se še le vidi, da je delo laških rok, ker cvetke ali ornamenta, katere ste vezle, so vendar enakolični. Jaz pa vam pravim, odslej vam tega niti več neba. Singerjev stroj ima vsakega le količkaj pametno gospodinjstvo. Pojdite tja k Singer Co., Ljubljana Sv. Petra cesta, ogledite si krasote in zahtevajte potem, da se vas popolnoma brezplačno pouči v umetnosti vezenja na Singerjevem šivalnem stroju. Izpolnili bodo najradovoljnije vašo zahtevo, in že po nekaterih tednih bode več izdelali, nego z mučnim ročnim vezenjem v enem letu. Neko malo spremembo vas bodo naučili narediti na stroju, spremembo sicer, katero morete takoj odstraniti, če potrebujete stroj za navadno rabo, in potem se Vas uči izdelavati najlepša vezenja; plitvi zbodljaj, visoko vezenje, novoiznajdeni »grainir« — zbodljaj, takozvana »Durchbruch«-dela, pristne imitacije čipk, prevezenje »spachtel« čipk, skratka vsako le mogočo tehniko — celo smirna preproge, morete izgotoviti s Singerjevim šivalnim strojem, in sicer tako varljivo podobne pristnim, da celo poznavalec mora preiskavati in pregledovati, da spozna imitacijo. Kar je pa najbolj presenetljivo je, da Singerjev stroj veze tudi najčudovitejše stvari na tul, da celo na Crepe-sifon, kakor tudi najtežja mebelska vezenja, da celo aplikacije na usnje pri stolih in grbih, v plitvem in aplikacijskem vezenji izvedena. Izurjena vezilka se sme lotiti vsacega mojstrskega dela. Skratka kar stvarja stroj je presenetljivo in zadovolji vsakogar, ki se o tem preveri.

— **Nova Zajčeva opera „Primorka“** se je prvič pel v Zagrebškem gledališču minulo soboto in je dosegla prav lep uspeh, kakor priznavajo vsi tamošnji listi, ki pa sicer tudi obžalujejo apatijo Zagrebškega občinstva nasproti premijeri novega dela tako velezaslužnega skladatelja, kakor je Zajc. Gledališče ni bilo v toliki meri polno, kakor bi vsekako moralo biti ob taki priliki. To pa ni oviralo, da je delo popolnoma prodrla, in da je občinstvo prirejalo Zajcu zaslužene ovacije in ga opetovano klicalo ter mu tudi pred gledališčem izražalo svoje navdušenje. Listi povdarjajo, da je Zajec ustvaril znamenito delo, katero živo priča o njegovi skladateljski svežosti, in katero bode pri reprizah gotovo prišlo do še večje splošne veljave. Opera ima mnogo lepih točk v napetih, dvospetvih in dobrih zborih in v orkestru ter se je izvajala vseskozi eksaktno. V ouverturi

prevladajo veseli motivi narodne glasbe. Poleg opere v 2 dejanjih se je predstavljalo drugo izvirno dramatično delo v 1 dejanju, Vojnovičev »Suton«. Včeraj se je »Primorka« ponavljala.

— **Iz slovanskega sveta:** V Pragi umrli sloviti češki kipar Boh. Schnirch je bil rojen 1845. l., in bil poleg umetnika Myslbeka stvaritelj mojstrskih kipov in umotvorov v »Narodnem gledališču« in v »Narodnem muzeju« v Pragi. — Na Višegradu v Pragi je umrl 2. oktobra proš. dr. Ant. Lenc v 72. letu. Pisal je o Husu in drugih, vendar v strankarskem katoliškem duhu. — V Rimu je kardinal Vanutelli posvetil za zadrškega nadškofa monsg. Dvornika. — Hrvati proslave 400-letnico svojega leposlovnega slovstva z raznimi slovesnostmi. — Juraj Biankini je obhajal 7. oktobra 30letnico svojega žurnalističnega delovanja. — V Krakovu je ustanovil rajni meščan Ludomir Proszynski zaklad s 50.000 rubli za podpore novičarjem in pisateljem.

— **Tolovajstvo ob belem dnevu.** V Mitrovici na Hrvaškem je pil v krčmi neki Peter Prgaša. Ko je hotel plačati in je držal v roki kakih 15 kron, ga je napadel neki Papaj, hoteč mu denar iztrgati iz rok. Ko se je Prgaša branil, priskočilo je še več tolovajev, ki so ga vrgli na tla, mu iztrgali denar ter zbežali.

— **Brkast otrok.** Te dni je prinesla v Petrograd kmetica Tionija Zmajeva z vasi Tosno štirimesečnega dečka z lepimi brkami pod noskom. Neki petrograški brijač, torej veščak, ga je vzel za svojega

— **Hud dvoboj.** V Madridu sta se dvobojevala radi žaljenja časti polkovnik Caton ter major Belazquez pod težkimi pogoji. Vsak je smel štirinajstkrat ustreliti. Nobena krogla ni zgrešila. Oba sta že krvavela. Nekatere prizadete rane so bile tako hude, da je ranjenec omedleval. Polili so ga z mrzlo vodo, srknili je dušek žganja, streljal je dalje — slednjič je major obležal mrtev.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj 9. oktobra. Bodočemu zasedanju državnega zbora se predloži tudi nov zakon glede častniških upokojencev.

Dunaj 9. oktobra. Načelnik in podnačelnik češkega kluba, dr. Pacak in dr. Stransky, sta bila danes poklicana k dru Koberberju.

Dunaj 9. oktobra. Sredi oktobra pojde cesar za dva dni v Gödölö.

Dunaj 9. oktobra. Kandidat za ces. namestnika na Gorenje Avstrijskem je tudi bivši minister Bylandt-Reit.

Dunaj 9. oktobra. Tovarnar Ernst Löwenfeld, ki je včeraj v dvoboju ustrelil poročnika husarskega polka Soyko, ker mu je zapeljal ženo, se je danes sam javil državnemu pravdnistvu ter izjavil, da nosi vso odgovornost.

Praga 9. oktobra. Doslej je znan sledeči uspeh deželnozborskih volitev: Mladočehi imajo 21 mandatov, nemški naprednjaki 2, nemški narodnjaki 4, agrarci 4, Vsenemci 4, Staročehi 1, antisemiti 1 in češki radikalci 1 mandat. Treba je ponoviti volitev še v 22 okrajih. Ožje volitve se bodo vršile od jutri nadalje do 15. t. m. Dr. Brzograd je pri volitvi propadel; brčas propade tudi Klofač, načelnik čeških socialistov in Kuba, načelnik čeških agrarcev.

Praga 9. oktobra. Čehi so z izidom volitev zadovoljni. Mladočehi so izmed svojih 39 kandidatov dobili takoj prvi dan 21, agrarci zmagajo izmed 46 kandidatov le s 16 kandidati.

Budejevice 9. oktobra. Na mesto odstopivšega veleposesnika grofa Schwarzenberga kandidirajo Čehi kompromisnega kandidata dr. Zatkan, Nemci pa učitelja meščanske šole Wollgruberja.

Budimpešta 9. oktobra. »Budapesti Hirlap« poroča, da pridejo v bodočem parlamentu ogrskega parlamenta na razgovor vojaške afere. Prostovoljci pri mornarici so se pritožili proti Hrvatom. 100 častnikov, ki so prosili, da se jih sprejme v avstrijsko vojsko, se je pritožilo, ker niso bili sprejeti. Izmed 904 prosilcev je bilo sprejetih le 140.

Darila.

Upravništvu našega lista so poslali:
Za družbo sv. Cirila in Metoda. Gospod Al. Hudovernik, c. kr. notar v Kostanjevici, poslal 11 K, katere so nabrali Kostanjeviški naprednjaki praznujoč zmago pri volitvah v mestni skupini. — Gospica Tonica Majzeljeva v Belicerkvi 10 K, katere je „zlicitala“ za eno reč v narodni družbi — Gospica Pepica Majzeljeva iz Belecervke, biva- joč v Kamnigori 13 K: Z Dolenjskega prišla h Gorenjcem je v vas, za družbo dvignila je svoj mili glas. — G. Janko Skerbinec, nadučitelj v Višnji gori, 18 K 20 vin., darovali prijatelji prerano umrlega župana g. Stepica v Višnjigori mesto venca na njegovo krsto. — G. Žorž Romčević na- bral v veseli družbi brivskih pomočnikov v go- stilni „Koman“ na Rimski cesti 6 K. — Skupaj 58 K 20 vin. — Živeli!

Za Prešernov spomenik. G. Al. Hudovernik, c. kr. notar v Kostanjevici 19 K. zložila na- predna družba v Bučarjevi gostilni. — Živeli!

Za dijaško kuhinjo v Kranji. G. Janko Sker- binec, nadučitelj v Višnji gori 18 kron 20 vin. da- rovali prijatelji prerano umrlega župana gospoda Stepica v Višnji gori mesto venca na njegovo krsto. — Iskrena hvala!

Za dijaško kuhinjo v Celji. Gg. gostje „Pre- šernove vinarne pri roži“ v Ljubljani za revne di- jake slovenske gimnazije v Celji 30 kron. — Srčna hvala!

Za prebivalce mest, uradnike l. t. d. Proti težkotam prebavljenja in vsem nasledkom mno- gega sedenja in napornega duševnega dela je up- rav neobhodno potrebno domače zdravilo pristni „Moll-ov Seidlitz-prasek“, ker vpliva na prebav- ljenje trajno in uravnavno ter ima olajševalen in toplen učinek. Škatljica velja 2 K. Po poštnem povzetju razpošilja to zdravilo vsak dan lekar A. MOLL, c. in kr. dvorni zalagatelj, na DUNAJI, Tuchlauben 9. V lekarnah na deželi je izrecno za- htevat MOLL-ov preparat, zaznamovan s var- nostno znamko in podpisom. 3 (2—14)

Dež. gledališče v Ljubljani.

Štev. 9. Dr. pr. 1118.

V četrtek, 10. oktobra 1901.

Noviteta! Drugkrat: Noviteta!

Uzgojitelj Lanovec.

(Flachsmann als Erzieher.)

Veseloigra v 3 dejanjih. Spisal Oton Ernst. Poslo- venil Iv. Šega. Režiser Anton Verovšek.

Prihodnja predstava bode v soboto, 12. oktobra.

Meteorologično poročilo.

Vitina nad morjem 304.3 m. Srednji srčni tlak 736.0 mm.

Okt.	Čas opa- zovanja	Stanje baro- metra v mm.	Tempe- ratura v °C	Vetrovi	Nebo	Vidljivost v km
8	9. zvečer	733.8	7.0	brezvetr.	jasno	00 mm.
9	7. zjutraj	732.7	3.1	sl. sever	megla	
	2. popol.	728.1	15.1	sr. jzhod	oblačno	00 mm.

Srednja včerašnja temperatura 8.0°, nor- male: 11.7°.

Dunajska borza

dne 9. oktobra 1900.

Skupni državni dolg v notah	98.55
Skupni državni dolg v srebru	98.40
Avstrijska zlata renta	118.55
Avstrijska krona renta 4%	95.50
Ogrska zlata renta 4%	118.45
Ogrska krona renta 4%	92.75
Avstro-ogrski bančne delnice	1630 —
Kreditne delnice	619.50
London vista	239 — 1/2
Nemški državni bankovci za 100 mark.	117.27
20 mark	23.42
50 frankov	19 —
Italijanski bankovci	92.15
C. kr. cekini	11.31

Jerneja Žlebnika

jermenarja in meščana

danes, ob 1/9 uri pred poldnevom, pre- videnega s sv. zakramenti za umirajoče, v starosti 76 let, poklicati v boljše živ- ljenje.

Pogreb dragega ranjcega bo v četr- tek, 10. oktobra ob 2. uri popoldne iz hiše žalosti, Karlovske ulice št. 7, na mirodvor k sv. Krištofu.

Sv. zadušne maše se bodo darovale v več cerkvah. (2192)

Dragega ranjcega priporočamo v po- božno molitev in blag spomin.

V Ljubljani, dne 8. oktobra 1901.

Globoko žalujoči otroci.

(Mesto vsakega posebnega naznanila.)

V najem se dá

hiša z gostilno in prodajalnico

na več let po dobrih pogojih na Rečici, občina Bled, prav blizu nove projekti- rane postaje bohinjske železnice.

Več se izve pri posestniku Franu Jekler-ju.

(2189—1)

hđatelj in odgovorni urednik: Josip Nollj

hđatelj in odgovorni urednik: Josip Nollj

hđatelj in odgovorni urednik: Josip Nollj

hđatelj in odgovorni urednik: Josip Nollj

hđatelj in odgovorni urednik: Josip Nollj

hđatelj in odgovorni urednik: Josip Nollj

hđatelj in odgovorni urednik: Josip Nollj

hđatelj in odgovorni urednik: Josip Nollj

Josip Dekleva, posestnik v Postojini, in **Franja Žužek** roj. **Dekleva**, nadinženirjeva soproga, javljata potrjim srcem v svojem in vseh sorodnikov imenu tužno vest, da je njuna iskreno ljubljena sestra, oziroma svakinja in teta, gospodična

Antonija Dekleva

hišna posestnica v Gradcu

dné 7. t. m. ob 2. uri popoldne, po kratki bolezni, previdena s svetotajstvi, v 40. letu svoje starosti, mirno v Gospodu zaspala.

Truplo predrage ranjce se bode v sredo, 9. t. m., v hiši žalosti, Gradec, Albert- strasse št. 3, slovesno blagoslovilo in preneslo na pokopališče sv. Petra v rodbinsko rakev k večnemu počitku.

Sv. maše zadušnice brale se bodo dné 10. t. m. ob 9. uri zjutraj v tukajšnji farni cerkvi sv. Srca Jezusovega.

V Gradcu, dné 7. vinotoka 1901. (2193)

Nagrobni spomeniki

iz vsakovrstnega marmorja v največji izberi in po najnižjih cenah pri (2191—1)

Ignaciju Čamernik-u

kamnoseku, Komenskega ulice, zraven Hafnerjeve pivarne.

Nad 20 let obstoječa

trgovina z mešanim blagom

v nekem mestu na najlepšem prostoru

se radi preselitve proda.

Potrebni kapital od 1500—2000 gld.
Ponudbe pod „Najboljši prostor“
upravnistvu »Slov. Nar.« do konca t. m.

Cognac

ANGEL VERDEAU & Co.

Cognac.

(2034—4)

Mila, obležana znamka *** v 1/2, 1/4 in 1/8 origi- nal-buteljkah, najbolj priporočljiva, nudi jo

deželna lekarna pri Mariji Pomagaj

Milan Leustek v Ljubljani.

Varuj svoje ženo!

Za vsako rodbino najvažnejšo knjigo v otroških zadevah s čez tisoč zahvalnimi pismi pošilja diskretno za 90 vin. v avstr. znamkah (odprto 70 vin.)

gospa A. Kampa, Berlin S. W. 220 Lin- denstrasse 56.

(1912-10)

Specijalna trgovina za kavo

Edmund Kavčič

v Ljubljani, Prešernove ulice, nasproti pošte

priporoča

kavo Santos dobrega ukusa po gld. 1.— kilo
„Nelligerry“ aromatično- krepkega okusa „1.40“
„Piraldy“ najfinerega okusa „1.60“
Poštne poslatve po 5 kil franko.

Vsakovrstno špeceirsko blago v najboljši kakovosti. (12-193)

Glavna zaloga J. Klauer-jevega „Triglava“.

Lekarna Piccoli, pri angelju v Ljubljani, na Dunajski cesti.

Malinčev sirup

lekarnarja Piccolija

v Ljubljani

se prireja kar najskrb- nejše iz dišečih gorskih malinovit jagod v srebr- nem kotlu s pomočjo para, in je torej najbolj čist izdelek nepresežne kakovosti ter naj se ne zamenjava z malinovim sokom, ki je v prodaji, in je navadno umetno prirejen, imajoč v sebi zdravju škodljive snovi in baker.

Steklenica z 1 kilo vsebine, pasterizo- vana, velja K 1.30. Razpošilja se tudi v pletenih steklenicah po 10, 20 in 40 kilogr., ter se 1 kilo zaračuna z K 1.10, 100 kilogr. = 100 kron. I. (1368—46)

Pletena steklenica s 3 kilogr. vsebine pošlje se franko po vsi avstro-ogerski mo- narhiji proti povzetju z R 5.30.

Malinčev sirup

lekarnarja Piccolija

v Ljubljani

se prireja kar najskrb- nejše iz dišečih gorskih malinovit jagod v srebr- nem kotlu s pomočjo para, in je torej najbolj čist izdelek nepresežne kakovosti ter naj se ne zamenjava z malinovim sokom, ki je v prodaji, in je navadno umetno prirejen, imajoč v sebi zdravju škodljive snovi in baker.

Steklenica z 1 kilo vsebine, pasterizo- vana, velja K 1.30. Razpošilja se tudi v pletenih steklenicah po 10, 20 in 40 kilogr., ter se 1 kilo zaračuna z K 1.10, 100 kilogr. = 100 kron. I. (1368—46)

Pletena steklenica s 3 kilogr. vsebine pošlje se franko po vsi avstro-ogerski mo- narhiji proti povzetju z R 5.30.

Lepe ženske

jope, paletoti, double-ovratniki, dežni plašči najnovejših pariških, berolinskih in dunajskih modelov se dobé po čuda nizki tovarniški ceni v

angleškem skladišču oblek

v Ljubljani, vogel Sv. Petra in Resljeve ceste št. 3.

Obleke za gospode in dečke, zimske suknje, prevlečniki, haveloki v ve- likanski izbi in po vsaki ceni.

Sportne suknje najnovejše mode s postranskimi žepi, 20 gld. za komad. (Brez konkurence).

Blago na izbero razpošilja se na željo na vse strani brez poštnega povzetja.

Naročila po meri izvršujejo se točno, fino in jako ceno na Dunaji.

S spoštovanjem

(2175—2) Oroslav Bernatovič.

Ces. kr. avstrijsko državno železnica.

Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. oktobra 1901. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. kol. Proga čez Trbiž, Ob 12. uri 24 m po noči osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, Ljubno, čez Selztal v Ansee, Solnograd, čez Klein-Reifling v Steyr, v Linc na Dunaj via Amstetten. — Ob 7. uri 5 m zjutraj osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj, čez Selztal v Solnograd, Inomost, čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 51 m popoldne osonni vlak v Trbiž, Pon- tabel, Beljak Celovec, Ljubno, Selztal, Dunaj. — Ob 3. uri 56 m popoldne osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, Ljubno, čez Selztal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob je- zeru, Inomost, Bregenc, Curih, Genevo, Pariz, čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejovice, Plzen, Ma- rijine vane, Heb, Franzove vane, Karlove vane, Prago, (direktni voz 1 in II. razreda), Lipsko, Dunaj via Amstetten. — Ob 10. uri zvečer osonni vlak v Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Inomost, Monakovo. (Trst- Monakovo direktni vozovi I in II. razreda) — Proga v Novo mesto in v Kočevje. Osonni vlaki: Ob 7. uri 17 m zjutraj, ob 1. uri 5 m popoldne, ob 6. uri 55 m zvečer. Prihod v Ljubljano juž. kol. Proga iz Trbiža. Ob 3. uri 25 m zjutraj osonni vlak z Du- naj via Amstetten, Monakovega, Inomosta, Franzens- festa, Solnograda, Lince, Steyra, Anseea, Ljubna, Celovca, Beljaka, (Monakovo-Trst direktni vozovi I, in II. razreda). — Ob 7. uri 12 m zjutraj osonni vlak iz Trbiža. — Ob 11. uri 16 m popoldne osonni vlak z Dunaja via Amstetten, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plzna, Prage, (direktni vozovi I. in II. razreda), Budejovic, Solnograda, Lince, Steyra, Pariza, Geneve, Curiha, Bregence, Inomosta, Zella ob jezeru, Lend-Gasteina, Ljubna, Celovca, St. Mo- horja, Pontabla. — Ob 4. uri 44 m popoldne osonni vlak z Dunaja, Ljubna, Selztala, Beljaka, Celovca, Monakovega, Inomosta, Franzensfeste, Pon- tabla. — Ob 8. uri 51 m zvečer osonni vlak z Du- naj, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pontabla. — Proga iz Novega mesta in Kočevja. Osonni vlaki: Ob 8. uri in 44 m zjutraj, ob 2. uri 32 m popoldne in ob 8. uri 35 m zvečer. — Odhod iz Ljubljane drž. kol. v Kamnik. Mešani vlaki: Ob 7. uri 28 m zjutraj, ob 2. uri 5 m popoldne, ob 6. uri 50 m zvečer, ob 10 uri 25 m le ob nedeljah in praznikih v oktobru, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih in samo v oktobru. — Prihod v Ljubljano drž. kol. iz Kamnika. Mešani vlaki: Ob 6. uri 49 m zjutraj, ob 11. uri 6 m popoldne, ob 6. uri 10 m zvečer in ob 9 uri 55 m zvečer, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih in samo v oktobru. (1393)

Gostilna in mesarija

se odda v najem.

Pogoji se izvedó pri lastnici Ivani Batis v Litiji. (2187—1)

Priznana naravna

istrska vina

pošiljata po nizki ceni (2010—8)

Rebec & Zalaznik, Pulj.

Pozor!

Podpisanec naznanjam, da ne potu- jem več za trdko Berthold Fischer na Dunaju, ampak za

brata Wortmann v Reki-Sušak

in sicer v izbornih vinih, slivovki, bri- njevcu in zlasti v izbornem istrskem tro- pinovcu, kakor v vseh drugih likerjih.

Z velespoštovanjem

Ignacij Gauser mlajši

(2188—1) Ljubljana, vila Wettach.

Patentirano žično steklo

najboljši in najmodernejši stekleni material

za gornje svitlobe in stranska okna v kolo- dvorskih vežah, svetlobnih dvoriščih, strojnih delavnicah, skladiščih blaga, ve- randah, za vsakovrstne ognja varne in pri tem svetlobo propušajoče sklepe, za signalne plošče itd. itd.

Izgotovljene v debelosti od ca. 4 do 30 mm in v ploščah do 2—5 m².

Prednosti: Največja varnost proti zdrobljenju, nedosežna uporna sila, varnost proti ognju je jako velika, luč prodira jako lahko in izborno, čedenje je lahko in se prihrani na železni konstrukciji itd. itd.

Uporablja se z najboljšim uspehom pri mnogih državnih in zasebnih zgradbah. Pri mnogih železnicah tu- in inozemstva obilgatorično uvedeno.

Varstveni tobolci iz žičnega stekla za vodostojna stekla pri lokomotivah in par- nih kotlih. (2077—2)

Vlite trde steklene plošče za pro- zorne strehe po katerih se lahko hodi v fiksnih masah, gladke ali z raznovrstno iz- delanimi površinami, bele ali napol bele z žično vložko ali brez nje.

Stekleni strešniki in stek. zarezni strešniki napol ali čisto beli, z žično vložko ali brez nje, v najrazličnejših oblikah in velikostih.

Aktien-Gesellschaft für Glasindustrie vorm. Friedr. Siemens

Neusattl bei Elbogen (Böhmen).

Zastopnik za Ljubljano in okolico:

Avg. Agnola v Ljubljani.

Lastnina in tisk »Narodne tiskarnice.